

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету/навчально-наукового інституту)
Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва
(назва кафедри, що забезпечує викладання)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Дека **факультету**
_____ Євгенія **НОВАК**
_____ “28” **серпня** 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
Історія сучасного мистецтва

_____ обов'язкова _____
Освітньо-професійна
програма Декоративне мистецтво та ремесла
Спеціальність В3 Декоративне мистецтво та ремесла
Галузь знань 02 Культура і мистецтво
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
Мова навчання _____ українська _____

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія сучасного мистецтва»
складена відповідно до освітньо-професійної програми «Декоративне
мистецтво та ремесла»

Розробник (ки): Кротова Тетяна Федорівна - доктор мистецтвознавства,
професор кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва,
членкиня Спілки дизайнерів України

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

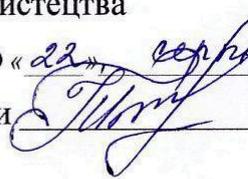
Викладач (чі), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:
Кротова Тетяна Федорівна - доктор мистецтвознавства, професор кафедри
декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, членкиня Спілки
дизайнерів України

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП **Наталія ГАТЕЖ**

Затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та
образотворчого мистецтва

Протокол No 2 від «22» серпня 2025 року

Завідувач кафедри **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ

Протокол No 1 від «25» серпня 2025 року

Голова методичної ради **Оксана ГАЛУНКА**

Пояснювальна записка

Освітній компонент «Історія сучасного мистецтва» є обов'язковим освітнім компонентом освітньо-професійної програми «Декоративне мистецтво та ремесла» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Предметом його вивчення є основні етапи розвитку сучасного мистецтва, провідні напрями, течії та школи ХХ–ХХІ століть; специфіка художніх методів і стилів; особливості творчості провідних митців; розуміння соціокультурного значення мистецтва, його пізнавальних та комунікативних можливостей, історичної ролі та тенденцій розвитку в глобальному і національному контексті.

Робочою програмою освітнього компоненту «Історія сучасного мистецтва» визначено мету та завдання вивчення навчальної дисципліни, окреслено компетентності, програмні результати навчання, яких має набути здобувач освіти, критерії оцінювання його досягнень та інші основні структурні елементи курсу.

Мета навчальної дисципліни: розвиток у студентів інтересу до осмислення процесів становлення та розвитку сучасного мистецтва, розуміння його місця у світовому історико-культурному контексті; формування цілісного уявлення про провідні напрями, течії та школи ХХ–ХХІ ст.; вироблення навичок аналізу мистецьких явищ, інтерпретації художніх творів і культурних феноменів; актуалізація національної свідомості майбутніх митців, розуміння аксіологічних та соціокультурних засад сучасного мистецького простору; ознайомлення з основними ідеями та концепціями, що визначають розвиток образотворчого й декоративного мистецтва у новітній час.

Завдання вивчення навчальної дисципліни.

- _ сформувані у студентів знання про ключові етапи розвитку сучасного мистецтва, його напрями та художні практики;
- _ ознайомити з основними концепціями, категоріями та поняттями, що лежать в основі історії сучасного мистецтва;
- _ проаналізувати різні підходи до розуміння мистецтва та виявити їх культурно-історичну зумовленість;
- _ розкрити взаємозв'язок мистецьких процесів із ширшими соціокультурними трансформаціями ХХ–ХХІ ст.;
- _ виховувати культуру історико-мистецтвознавчого мислення, уміння інтерпретувати твори мистецтва в контексті часу;
- _ формувати навички критичного аналізу мистецьких явищ та розвиток інтелектуальної культури;
- _ навчити студентів аргументовано висловлювати власні судження про мистецькі процеси та толерантно сприймати різні погляди й художні позиції.

Пререквізити. Засвоєння навчальної дисципліни «Історія сучасного мистецтва» підвищують результати навчання з ОК «Живопис, кольорознавство» та «Основи композиції», які забезпечують розуміння художніх засобів, потрібних для аналізу мистецьких явищ.

Постреквізити. Вивчення навчальної дисципліни «Історія сучасного мистецтва» є підґрунтям для набуття передбачених освітньою програмою компетентностей та програмних результатів навчання. Зокрема, отримані знання і навички є необхідними для успішного опанування таких освітніх компонент, як «Рисунок, перспектива, пластична анатомія», «Професійна майстерність», а також для написання кваліфікаційної роботи й ефективного проходження різних видів практик.

Компетентності та програмні результати навчання згідно ОП.

У процесі вивчення освітнього компоненту здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей та програмних результатів:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2.Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12.Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).

ПРН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

ПРН 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів

ПРН 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ПРН 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

Здобувач освіти повинен:

знати :

- основні підходи до вивчення сучасного мистецтва у вітчизняній та зарубіжній
- історіографії;
- понятійний та категоріальний апарат сучасного мистецтва;

Теми лекційних занять	Змістовний модуль 1. Передумови формування сучасного мистецтва: художні течії XIX – початку XX століття										
Тема 1. Вступ до курсу. Художні процеси XIX століття як передумови формування сучасного мистецтва.	7	1	2			4					
Тема 2. Імпресіонізм і постімпресіонізм: трансформація художнього мислення та розрив з академічною традицією.	8	2	2			4					
Тема 3. Декоративні та символічні течії межі XIX–XX століть: модерн і символізм.	10	2	2			6					
Тема 4. Авангард початку XX століття як радикальний етап оновлення художньої мови.	12	2	2			8					
Разом за ЗМ1	37	7	8			22					
Теми лекційних занять	Змістовний модуль 2. Від авангарду до постмодернізму: еволюція сучасного мистецтва										
Тема 5. Основні авангардистські напрями: кубізм, футуризм, дадаїзм.	8	2	2			4					
Тема 6. Сюрреалізм і становлення абстракції як нових форм художнього мислення.	8	2	2			4					
Тема 7. Мистецтво середини XX століття: основні тенденції та пошук нових художніх стратегій.	10	2	1			7					
Тема 8. Передумови виникнення постмодернізму в мистецтві другої половини XX століття.	12	2	2			8					
Разом за ЗМ 2	38	8	7			23					
Усього годин	75	15	15			45					

Структура змісту освітнього компоненту 1 курс, 2 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб.	інд.	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовний модуль 1. Постмодернізм та сучасні тенденції у мистецтві											
Тема 1. Філософсько-естетичні засади постмодернізму та його теоретичне осмислення в архітектурі	6	1	1			4						
Тема 2. Архітектурна практика постмодернізму: неоісторизм, традиціоналізм і неовернакуляр.	9	2	2			5						
Тема 3. Концептуальне мистецтво	10	2	2			6						
Тема 4. Неоекспресіонізм і живопис	12	2	2			8						
Разом за ЗМ1	37	7	7			23						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Сучасні медіа та акційні форми мистецтва											
Тема 5. Фотографія в системі мистецтв новітніх технологій. Медіа-арт та його видова специфіка. Відео-арт.	8	2	2			4						
Тема 6. Мистецько-видовищні форми сучасного стріт-арту	8	2	2			4						
Тема 7. Хепенінг, перформанс, боді-арт як види акційного мистецтва	10	2	2			6						
Тема 8. Об'єкт і інсталяція як види просторової художньої композиції	12	2	2			8						
Разом за ЗМ 2	38	8	8			22						
Усього годин	75	15	15			45						

Тематика лекційних занять з переліком питань 1 курс, 1 семестр

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Передумови формування сучасного мистецтва: художні течії XIX – початку XX століття		
1.	Тема 1. Вступ до курсу. Художні процеси XIX століття як передумови формування сучасного мистецтва. 1. <i>Визначення поняття «сучасне мистецтво».</i> 2. <i>Соціокультурний та історичний контекст XIX ст.</i> 3. <i>Передумови виникнення нових художніх течій: романтизм, реалізм, академізм.</i> 4. <i>Вплив індустріалізації та урбанізації на художні практики.</i>	1
2.	Тема 2. Імпресіонізм і постімпресіонізм: трансформація художнього мислення та розрив з академічною традицією. 1. <i>Основні художники та твори імпресіонізму.</i> 2. <i>Техніка, світло, колір: нова художня мова.</i> 3. <i>Вплив імпресіонізму на розвиток сучасного мистецтва.</i>	2
3.	Тема 3. Декоративні та символічні течії межі XIX–XX століть: модерн і символізм. <i>Модерн та символізм: естетика і філософія.</i> 1. <i>Декоративність та синтез мистецтв.</i> 2. <i>Провідні митці та архітектори.</i>	2
4.	Тема 4. Авангард початку XX століття як радикальний етап оновлення художньої мови 1. <i>Історичні та ідейні передумови виникнення авангардистських течій: криза традиційної художньої системи, вплив науково-технічного прогресу та соціальних трансформацій початку XX століття.</i> 2. <i>Основні риси авангарду: експеримент із формою, відмова від наслідування реальності, переосмислення ролі митця та функцій мистецтва в суспільстві.</i>	2
Змістовий модуль 2. Від авангарду до постмодернізму: еволюція сучасного мистецтва		
5.	Тема 5. Основні авангардистські напрями: кубізм, футуризм, дадаїзм. 1. <i>Витоки авангарду: футуризм, експресіонізм, кубофутуризм.</i> 2. <i>Ідеологія та естетика авангарду.</i> 3. <i>Вплив соціальних і політичних змін на мистецтво.</i>	2
6.	Тема 6. Сюрреалізм і становлення абстракції як нових форм художнього мислення. 1. <i>Сюрреалізм як художня та філософська течія: ідейні засади, вплив психоаналізу, звернення до підсвідомого, сновидінь і автоматизму в мистецькій практиці.</i> 2. <i>Становлення абстракції: відмова від предметного зображення, формування нової візуальної мови та зміна способів художнього мислення у мистецтві XX століття</i>	2

7.	Тема 7. Мистецтво середини ХХ століття: основні тенденції та пошук нових художніх стратегій. 1. Соціокультурний контекст мистецтва середини ХХ століття: вплив Другої світової війни, ідеологічних протистоянь та глобальних змін на художні практики. 2. Основні художні тенденції та стратегії: формування нових напрямів і практик, переосмислення ролі автора, матеріалу та глядача в мистецькому процесі.	2
8.	Тема 8. Передумови виникнення постмодернізму в мистецтві другої половини ХХ століття. 1. Кризові явища модерністської парадигми: вичерпання ідей авангарду, перегляд понять авторства, оригінальності та художнього прогресу. 2. Соціокультурні та філософські чинники формування постмодернізму: плюралізм стилів, іронія, цитатність, інтертекстуальність і зміна ролі мистецтва в культурі другої половини ХХ століття.	2

Тематика лекційних занять з переліком питань 1 курс, 2 семестр

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Постмодернізм та сучасні тенденції у мистецтві		
1.	Модуль 1 Тема 1. Філософсько-естетичні засади постмодернізму та його теоретичне осмислення в архітектурі 1. Поняття «постмодернізм»: основні філософські та естетичні підходи до визначення, а також його хронологічні межі в культурі та архітектурі. 2. Проблеми інтерпретації та оцінювання постмодерністських архітектурних об'єктів і теоретичних концепцій. 3. Вплив соціальних, політичних, культурних і технологічних чинників на становлення та розвиток постмодернізму в архітектурі другої половини ХХ – початку ХХІ століття.	1
2.	Тема 2. Архітектурна практика постмодернізму: неоісторизм, традиціоналізм і неовернакуляр. 1. Неоісторизм у постмодерністській архітектурі: звернення до історичних стилів, принципи цитування, іронії та стилістичного плюралізму. 2. Традиціоналізм як напрям постмодернізму: переосмислення класичних архітектурних канонів, регіональних традицій і символічних форм. 3. Неовернакулярна архітектура: інтерпретація народної та місцевої будівельної традиції в умовах сучасної культури.	2
3.	Тема 3. Концептуальне мистецтво 1. Виникнення концептуального мистецтва: історичний та культурний контекст. 2. Основні принципи та ідеї концептуалізму у мистецтві. 3. Відомі художники-концептуалісти	2

4.	Тема 4. Неоекспресіонізм у контексті сучасного живопису 1. <i>Неоекспресіонізм як художній напрям: історичні передумови виникнення, ідейні засади та хронологічні межі.</i> 2. <i>Стилістичні та образно-виражальні особливості неоекспресіоністського живопису: колір, форма, фактура, жест.</i> 3. <i>Тематичні та символічні аспекти творчості неоекспресіоністів, індивідуальні авторські стратегії.</i> 4. <i>Місце неоекспресіонізму в системі сучасного мистецтва та його вплив на подальший розвиток живопису.</i>	2
Змістовий модуль 2. Сучасні медіа та акційні форми мистецтва		
5.	Тема 5. Фотографія в системі мистецтв новітніх технологій. Медіа-арт та його видова специфіка (science-art, sms-art, mobilephone-art, фєрофлюїд-арт). Відео-арт. Фотографія в системі сучасних мистецтв: трансформація художніх функцій у добу цифрових і новітніх технологій. 1. <i>Медіа-арт як міждисциплінарна художня практика: поняття, еволюція та видова специфіка.</i> 2. <i>Основні напрями медіа-арту: science-art, SMS-art, mobilephone-art, фєрофлюїд-арт — художні стратегії та технологічні особливості.</i> 3. <i>Відео-арт як форма сучасного мистецтва: специфіка мови, засобів виразності та взаємодії з глядачем.</i>	2
6.	Тема 6. Мистецько-видовищні форми сучасного стріт-арту 1. <i>Стріт-арт як явище сучасної художньої культури: поняття, походження та основні напрями розвитку.</i> 2. <i>Мистецько-видовищні практики у стріт-арті: перформанс, акція, інтервенція, мурал як форми публічного мистецтва.</i> 3. <i>Простір міста як художнє середовище: взаємодія твору, автора, глядача та соціального контексту</i>	2
7.	Тема 7. Хепенінг, перформанс і боді-арт як форми акційного мистецтва 1. <i>Акційне мистецтво в системі сучасної художньої культури: поняття, витоки та основні напрями розвитку.</i> 2. <i>Хепенінг і перформанс: специфіка художньої дії, часово-просторові характеристики та роль спонтанності.</i> 3. <i>Боді-арт як мистецька практика: тіло як художній матеріал, засіб виразності та носій смислів.</i>	2
8.	Тема 8. Об'єкт і інсталяція як форми просторової художньої композиції. 1. <i>Інсталяція в системі сучасного мистецтва: поняття, походження та основні етапи розвитку.</i> 2. <i>Образотворчі та видовищні аспекти інсталяції: простір, час, світло, звук і матеріал як засоби художньої виразності.</i> 3. <i>Трансформація художнього образу в інсталяційному мистецтві: від об'єкта до середовища та події.</i>	2

Тематика семінарських занять з переліком питань 1 курс, 1 семестр

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Передумови формування сучасного мистецтва: художні течії XIX – початку XX століття		
1.	Модуль 1 Тема 1. Вступ до курсу. Мистецькі течії XIX ст., які стали підґрунтям течій сучасного мистецтва 1. <i>Обговорення ключових художніх творів XIX ст., що передували авангарду.</i> 2. <i>Порівняння академічного та модерного підходів у живописі.</i> 3. <i>Аналіз коротких есе: «Як суспільство впливало на мистецтво XIX ст.?».</i>	2
2.	Тема 2. Імпресіонізм (1870 – 1890): виникнення та розповсюдження мистецтва сучасного світу 1. <i>Практичний аналіз робіт Клода Моне, П'єра Огюста Ренуара, Едгара Дега.</i> 2. <i>Порівняння імпресіонізму та реалізму: дискусія.</i> 3. <i>Створення міні-презентації: «Імпресіонізм у контексті сучасного мистецтва».</i>	2
3.	Тема 3. Постімпресіонізм: тяглість традицій імпресіонізму та пошук нових сенсів 1. <i>Обговорення експериментів з кольором, формою та перспективою.</i> 2. <i>Аналіз творів Ван Гога та Сезанна: вплив на модернізм.</i> 3. <i>Робота в групах: «Постімпресіонізм у контексті глобального мистецтва».</i>	2
4.	Тема 4. Декоративізм межі століть: модерн, символізм 1. <i>Аналіз декоративних елементів у живописі, графіці та архітектурі.</i> 2. <i>Обговорення значення символів та орнаментів у мистецтві модерну.</i> 3. <i>Практичне завдання: створення міні-ескізу в стилі символізму.</i>	2
Змістовий модуль 2. Від авангарду до постмодернізму: еволюція сучасного мистецтва		
5.	Тема 5. Авангард початку XX ст. Вплив ідей модернізму на сучасне мистецтво 1. <i>Порівняльний аналіз стилів авангарду.</i> 2. <i>Обговорення ключових художніх маніфестів.</i> 3. <i>Створення короткого аналітичного огляду: «Авангард і сучасне мистецтво».</i>	2
6.	Тема 6. Дадаїзм, сюрреалізм та кубізм 1. <i>Груповий аналіз творів Пікассо, Далі, Магрітта.</i> 2. <i>Обговорення методів створення нестандартних образів і форм.</i> 3. <i>Практичне завдання: створити «сюрреалістичний колаж» або концептуальний ескіз.</i>	2

7.	Тема 7. Абстракціонізм, абстрактний експресіонізм, поп-арт, концептуалізм та перформанс 1. <i>Аналіз робіт Кандінського, Поллока, Уорхола та Йоко Оно.</i> 2. <i>Порівняння форм та матеріалів у різних напрямках.</i> 3. <i>Практичне завдання: концептуальний арт-проект або ескіз.</i>	1
8.	Тема 8. Постмодернізм і “Мистецтво сьогодні” 1. Обговорення прикладів сучасних художніх практик. 2. Аналіз художніх проектів і виставок. 3. Практичне завдання: презентація сучасного митця або арт-проекту.	2
	Всього	15

Тематика семінарських занять з переліком питань 1 курс, 2 семестр

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Постмодернізм та сучасні тенденції у мистецтві		
1.	Тема 1. Філософсько-естетичні засади постмодернізму в архітектурі 1. Що таке постмодернізм у філософському та естетичному вимірах? 2. У чому полягає критика модернізму з позицій постмодерністської теорії? 3. Які основні проблеми виникають під час інтерпретації постмодерністської архітектури? 4. Як соціальний і культурний контекст впливає на сприйняття архітектурних об’єктів постмодернізму?	1
2.	Тема 2. Архітектурна практика постмодернізму 1. У чому полягає суть неоісторизму в постмодерністській архітектурі? 2. Як проявляється принцип цитування та іронії в архітектурних формах? 3. Які риси характеризують традиціоналізм як напрям постмодернізму? 4. У чому особливість неовернакулярної архітектури в сучасному культурному середовищі?	2
3.	Тема 3. Концептуальне мистецтво 1. Що таке концептуальне мистецтво і яку роль у ньому відіграє ідея? 2. Хто належить до відомих художників-концептуалістів і які їхні ключові роботи? 3. Як концептуалісти взаємодіють із глядачем та простором у своїх творах? 4. Які соціальні, філософські або культурні питання піднімає концептуальне мистецтво?	2

4.	Тема 4. Неоекспресіонізм і сучасний живопис 1. Які історичні та культурні передумови сприяли виникненню неоекспресіонізму? 2. Які художні засоби є визначальними для неоекспресіоністського живопису? 3. Яке значення мають емоція, жест і символ у творах неоекспресіоністів? 4. Як неоекспресіонізм вплинув на подальший розвиток сучасного живопису?	2
Змістовий модуль 2. Сучасні медіа та акційні форми мистецтва		
5.	Тема 5. Фотографія, медіа-арт і відео-арт 1. Як змінилася роль фотографії в умовах цифрових технологій? 2. Що таке медіа-арт і чому його вважають міждисциплінарною практикою? 3. Якими є художні та технологічні особливості science-art, SMS-art, mobilephone-art і форофлюїд-арту? 4. У чому полягає специфіка мови та сприйняття відео-арту?	2
6.	Тема 6. Сучасний стріт-арт як мистецько-видовищна практика 1. Що таке стріт-арт і які його основні форми? 2. Як міський простір впливає на зміст і форму стріт-арту? 3. Які соціальні та політичні смисли закладені в сучасному стріт-арті? 4. Чи можна вважати стріт-арт повноцінною формою сучасного мистецтва?	2
7.	Тема 7. Акційне мистецтво: хепенінг, перформанс, боді-арт 1. Що таке акційне мистецтво і які його характерні ознаки? 2. У чому відмінності між хепенінгом і перформансом? 3. Як тіло використовується як художній засіб у боді-арті? 4. Яку роль відіграють глядач і документування в акційному мистецтві?	2
8.	Тема 8. Об'єкт і інсталяція як види просторової художньої композиції 1. Що таке інсталяція і чим вона відрізняється від традиційних форм мистецтва? 2. Як простір, світло та звук формують художній образ інсталяції? 3. У чому полягає трансформація ролі глядача в інсталяційному мистецтві? 4. Які тенденції розвитку інсталяції характерні для сучасного мистецтва?	2
	Всього	15

Тематика практичних занять – не передбачено навчальним планом
Тематика лабораторних занять – не передбачено
навчальним планом

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ) 1 курс, 1 семестр

№	Завдання до тем
1	Передумови формування сучасного мистецтва в європейській культурі ХІХ століття <i>Завдання:</i> Проаналізувати соціокультурний та історичний контекст ХІХ ст., у межах якого сформувалися мистецькі течії, що стали підґрунтям сучасного мистецтва (романтизм, реалізм, академізм). Визначити роль індустріалізації, урбанізації та змін світоглядних парадигм у трансформації художнього мислення.
2	Імпресіонізм як початок мистецтва сучасного типу <i>Завдання:</i> Дослідити виникнення імпресіонізму, його основні естетичні принципи та художню мову. Проаналізувати творчість провідних митців (К. Моне, П.-О. Ренуар, Е. Дега) та обґрунтувати значення імпресіонізму для подальшого розвитку мистецтва ХХ століття.
3	Постімпресіонізм і трансформація художнього бачення <i>Завдання:</i> Проаналізувати тяглість і розрив між імпресіонізмом і постімпресіонізмом. На прикладі творчості В. ван Гога, П. Сезанна та П. Гогена розкрити пошук нових форм, сенсів і художніх концепцій, що зумовили перехід до модернізму.
4	Декоративізм межі століть: модерн і символізм у системі мистецьких стилів <i>Завдання:</i> Охарактеризувати естетичні та філософські засади модерну й символізму. Проаналізувати роль декоративності, орнаментальності та синтезу мистецтв у живописі, графіці й архітектурі кінця ХІХ – початку ХХ століття.
5	Авангард початку ХХ століття як радикальний злам художніх традицій <i>Завдання:</i> Дослідити витoki авангардного мистецтва (футуризм, експресіонізм, кубофутуризм), його ідеологію та естетику. Проаналізувати взаємозв'язок авангардних практик із соціальними та політичними процесами доби.
6	Дадаїзм, сюрреалізм і кубізм у контексті художніх експериментів ХХ століття <i>Завдання:</i> Проаналізувати основні ідеї, художні методи та творчість ключових представників дадаїзму, сюрреалізму та кубізму. Розкрити взаємозв'язок мистецтва з філософією, психоаналізом і новими моделями світосприйняття.
7	Абстракціонізм, поп-арт і концептуальні практики як феномени масової та елітарної культури <i>Завдання:</i> Дослідити еволюцію абстракціонізму, абстрактного експресіонізму, поп-арту, концептуалізму та перформансу. Проаналізувати соціокультурні чинники їх виникнення та вплив на формування сучасного мистецького простору.
8	Постмодернізм і мистецтво ХХІ століття: нові стратегії та смисли <i>Завдання:</i> Проаналізувати основні риси постмодернізму в мистецтві та глобальні тенденції сучасної художньої культури (медіа-мистецтво, міждисциплінарність, візуальні практики). Оцінити соціальну, культурну й аксіологічну роль мистецтва сьогодення.

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ) 1 курс, 2 семестр

№	Завдання до тем
1	Тема 1. Філософсько-естетичні засади постмодернізму та його теоретичне осмислення в архітектурі Завдання: Проаналізувати філософські та естетичні підходи до постмодернізму. Розглянути хронологічні межі та особливості його прояву в архітектурі. Оцінити вплив соціальних, політичних, культурних та технологічних факторів на розвиток постмодерністської архітектури.
2	Тема 2. Архітектурна практика постмодернізму: неоісторизм, традиціоналізм і неовернакуляр Завдання: Дослідити основні напрями постмодерністської архітектури: неоісторизм, традиціоналізм і неовернакуляр. Проаналізувати принципи стилістичного цитування, переосмислення класичних канонів і локальної традиції. Оцінити приклади архітектурних об'єктів і їх вплив на формування сучасного архітектурного середовища.
3	Тема 3.. Концептуальне мистецтво Завдання: Дослідити основні принципи та ідеї концептуального мистецтва, проаналізувати творчість відомих художників-концептуалістів (Сол Левітт, Джозеф Косут, Йоко Оно, Марина Абрамович). Підготувати реферат або презентацію, у якій описати ключові роботи, використані концепції, мову мистецтва та вплив на сучасне мистецтво, а також зробити висновки про роль ідеї у творах концептуалізму.
4	Тема 4. Неоекспресіонізм і живопис Завдання: Дослідити історичні передумови та ідейні засади неоекспресіонізму. Проаналізувати стилістичні, образні та символічні аспекти творів. Оцінити вплив неоекспресіонізму на розвиток сучасного живопису та художні практики ХХ–ХХІ століть.
5	Тема 5. Фотографія в системі мистецтв новітніх технологій. Медіа-арт та його видова специфіка (science-art, sms-art, mobilephone-art, фєрофлюїд-арт). Відео-арт Завдання: Проаналізувати розвиток фотографії в умовах цифрових та новітніх технологій. Дослідити медіа-арт і його різновиди: science-art, SMS-art, mobilephone-art, фєрофлюїд-арт. Розкрити особливості відео-арту як сучасної художньої практики та роль глядача у сприйнятті творів.
6	Тема 6. Мистецько-видовищні форми сучасного стріт-арту Завдання: Проаналізувати стріт-арт як явище сучасної художньої культури. Дослідити різні мистецько-видовищні практики: перформанс, акція, інтервенція, мурал. Розкрити роль міського простору, глядача та соціального контексту у створенні сенсів творів.
7	Тема 7. Хепенінг, перформанс, боді-арт як види акційного мистецтва Завдання: Дослідити акційне мистецтво та його форми: хепенінг, перформанс, боді-арт. Проаналізувати часово-просторові характеристики, художні стратегії та роль спонтанності. Розкрити взаємодію автора і глядача у створенні художніх сенсів.
8	Тема 8. Об'єкт і інсталяція як види просторової художньої композиції Завдання: Проаналізувати інсталяцію як форму сучасного мистецтва. Розкрити образотворчі та видовищні аспекти: простір, час, світло, звук і матеріал. Дослідити трансформацію художнього образу та роль глядача в сприйнятті інсталяційних творів.

Загальні положення щодо виконання ІНДЗ

ІНДЗ може виконуватися для окремого змістового модуля або для навчальної дисципліни в цілому, з урахуванням її специфіки.

Форма виконання: реферат, аналітичне есе, дослідницька робота; допускається використання сучасних цифрових технологій та мультимедійних засобів для презентації результатів дослідження (візуальні презентації, цифрові портфоліо, мультимедійні проекти, онлайн-ресурси, відео-та медіаматеріали тощо).

Структура: Вступ (актуальність, мета, завдання) → Теоретична частина → Аналітична частина (інтерпретація творів, напрямів, концепцій) → Висновки → Список використаних джерел.

Джерела: *Обов'язкове використання 5–7 наукових джерел, зокрема монографій, статей із фахових наукових видань, матеріалів конференцій, мистецьких каталогів, енциклопедичних та довідкових видань, мистецтвознавчих і культурологічних досліджень; допускається залучення авторитетних електронних ресурсів (наукові бази даних, музеї, архіви, офіційні платформи культурних інституцій) із обов'язковим коректним бібліографічним оформленням та дотриманням академічної доброчесності.*

Завдання для самостійної роботи студентів 1 курс, 1 семестр

Змістовний модуль 1. Передумови формування сучасного мистецтва: художні течії XIX – початку XX століття			
№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. Вступ до дисципліни. Мистецькі течії XIX ст.	Провести аналіз трьох ключових творів XIX ст. (наприклад, «Свобода, що веде народ» Делакруа, «Походження світу» Курбе, «Сніданок на траві» Мане) з точки зору соціокультурного контексту та інноваційності технік.	3
		Підготувати есе на тему: «Як технічні інновації (тубики, нові фарби, етюдники) вплинули на зміну художніх практик XIX ст.?»Створити хронологічну схему, що відображає зв'язок соціальних революцій та появи нових художніх течій.	

2.	Тема 2. Імпресіонізм (1870–1890)	● Провести порівняльний аналіз двох художників імпресіонізму (наприклад, Моне та Дега) за технікою, темами та впливом японської графіки. ● Підготувати критичну презентацію: «Вплив соціальної тематики на розвиток імпресіонізму». ● Написати есе: «Роль галериста Поль Дюран-Рюель у формуванні ринку сучасного мистецтва».	3
3.	Тема 3. Постімпресіонізм	● Проаналізувати розвиток кольору і композиції у творах Ван Гога та Сезанна, визначити елементи, які передбачають модерністські течії ХХ ст. ● Підготувати аналітичну таблицю «Психологічні та символічні аспекти у постімпресіонізмі» на прикладі творів Тулуза-Лотрека і Гогена. ● Написати есе: «Неоімпресіонізм та його внесок у формування абстрактного мислення у мистецтві».	3
4.	Тема 4. Декоративізм межі століть: сецесія, символізм	● Провести порівняльний аналіз робіт Клімта та Мухи: техніка, символіка, декоративність. ● Підготувати дослідження: «Вплив руху “Мистецтво та ремесла” на формування синтезу мистецтв у Європі». ● Створити візуальний колаж, який демонструє тенденції символізму та декоративізму у різних видах мистецтва (живопис, графіка, архітектура).	3
Змістовий модуль 2. Від авангарду до постмодернізму: еволюція сучасного мистецтв			
5.	Тема 5. Експресіонізм, примітивізм, кубізм і фовізм	● Проаналізувати зв'язок між експресіонізмом і фрейдистською психологією, використовуючи приклади творів Шиле та Нольде. ● Підготувати порівняльну таблицю: кубізм vs фовізм —	3

		композиція, колір, символіка, вплив на сучасне мистецтво. • Написати есе: «Примітивізм як відповідь на урбанізацію та індустріалізацію у мистецтві XX ст.»	
6.	Тема 6. Дадаїзм, супрематизм, конструктивізм, український авангард, сюрреалізм, неопластицизм, школа Баухауз	• Провести дослідження: «Роль ірраціонального у дадаїзмі та українському авангарді». • Порівняти підходи Казимира Малевича та Піта Мондріана до концепції універсального та індивідуального. • Підготувати есе: «Баухауз і синтез мистецтва та промислового дизайну: історичні уроки для сучасного мистецтва».	3
7.	Тема 7. Абстракціонізм, абстрактний експресіонізм, поп-арт, концептуалізм, перформанс	• Провести аналіз творів Поллока, Воргола та Джозефа Бойса, визначити філософські та соціокультурні основи їхніх практик. • Підготувати порівняльне дослідження: «Поп-арт і концептуалізм: вплив на масову культуру та сучасні арт-практики». • Створити коротку презентацію: «Перформанс як інструмент критики соціальних норм у XX–XXI ст.».	6
8.	Тема 8. Постмодернізм і “Мистецтво сьогодні”	• Провести дослідження феномену стріт-арту на прикладі Бенксі, Жана Мішеля Баскії та сучасних китайських художників. • Написати аналітичне есе: «Вплив постмодернізму на глобальне мистецтво: від Арте Повера до трансавангард». • Підготувати проект: «Сучасне мистецтво як дзеркало соціокультурних змін: від мінімалізму до інтерактивних інсталяцій».	6
		Всього	45

**Завдання для самостійної роботи
студентів 1 курс, 2 семестр**

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Постмодернізм та сучасні тенденції у мистецтві			

1.	Тема 1. Філософсько-естетичні засади постмодернізму та його теоретичне осмислення в архітектурі	• Написати реферат «Філософські течії ХХ ст. і їхній вплив на архітектуру». • Провести аналіз конкретного архітектурного об'єкта постмодернізму, визначити роль художника, глядача та контексту у формуванні смислів. • Підготувати презентацію «Соціокультурні контексти постмодерністської архітектури».	3
2.	Тема 2. Архітектурна практика постмодернізму: неоісторизм, традиціоналізм і неовернакуляр	• Провести порівняльний аналіз архітектурних об'єктів у стилях неоісторизм і неовернакуляр, описати стилістичні рішення та вплив локальної традиції. • Написати аналітичну записку «Традиційні мотиви в постмодерністській архітектурі». • Підготувати презентацію «Архітектурна іронія та цитування у постмодернізмі».	3
3.	Тема 3. Концептуальне мистецтво	📖 Провести аналіз ідей та принципів концептуального мистецтва, описати роботи Сол Левітта, Джозефа Косута та Марини Абрамович. 📖 Написати коротку аналітичну записку «Ідея важливіша за форму у концептуальному мистецтві». 📖 Підготувати презентацію «Відомі художники-концептуалісти та їхні ефемерні твори»	3
4.	Тема 4. Неоекспресіонізм і живопис	• Провести аналіз твору неоекспресіонізму, описати колір, форму, жест та символічне навантаження. • Написати есе «Емоційний та символічний вираз у неоекспресіоністському живопису». • Підготувати презентацію «Неоекспресіонізм і розвиток сучасного живопису».	3
Змістовий модуль 2. Сучасні медіа та акційні форми мистецтва			
5.	Тема 5. Фотографія в системі мистецтв новітніх технологій. Медіа-арт та його видова специфіка. Відео-арт	• Провести аналіз обраного медіа-арту або відео-арту, визначити роль технологій, глядача та контексту. • Написати короткий реферат «Вплив цифрових технологій на фотографію і медіа-арт». • Підготувати презентацію «Види медіа-арту і їх художні особливості».	3

6.	Тема 6. Мистецько-видовищні форми сучасного стріт-арту	Провести аналіз обраного стріт-арту, оцінити роль простору, глядача та соціального контексту. Написати есе «Соціально-політичний аспект сучасного стріт-арту». Підготувати презентацію «Місто як простір для художньої акції».	3
7.	Тема 7. Хепенінг, перформанс, боді-арт як види акційного мистецтва	Проаналізувати приклад перформансу або боді-арту, визначити часово-просторові характеристики та роль глядача. Написати есе «Тіло як художній матеріал у сучасному мистецтві». Підготувати презентацію «Акційне мистецтво: взаємодія автора і глядача».	6
8.	Тема 8. Об'єкт і інсталяція як види просторової художньої композиції.	Виконати есе або аналітичну записку «Об'єкт і інсталяція: взаємодія з простором та глядачем». Проаналізувати приклад інсталяції сучасного художника, охарактеризувати матеріали, масштаб і просторове рішення. Підготувати презентацію «Еволюція об'єктного мистецтва від ready-made до сучасних практик».	6
		Всього	45

Зміст навчальної дисципліни 1 курс,1 семестр

Змістовний модуль 1. Передумови формування сучасного мистецтва: художні течії XIX – початку XX століття

Тема 1. Вступ до дисципліни «Історія сучасного мистецтва». Мистецькі течії XIX ст., які стали підґрунтям течій сучасного мистецтва. Предмет, мета і завдання курсу Сучасне мистецтво. Типологія та періодизація стилів у межах дисципліни “Історія сучасного мистецтва” (1860 – 2020 роки). Роль канону, контексту та технічних інновацій в мистецтві середини XIX ст. Весна народів. Індустріальна революція. Постреволюційний Париж як театр революційних ідей у мистецтві. Преімпресіонізм (1820 – 1870). Барбізонська школа. Винайдення тубиків для фарб, хімічних барвників і етюдників як поштовх до моди на пейзаж. Романтизм і реалізм: підґрунтя для виникнення стилів сучасного мистецтва. Роль Академії в кар’єрі художника поч.-сер. XIX ст. Французькі салони в XIX ст. “Пліт “Медузи” Теодора Жеріко (1818 – 1819). “Свобода, що веде народ”(1831) Ежена Делакруа. Вільям Тернер (1755 – 1861). Гюстав Курбе, “Походження світу” (1866). “Гідне мистецтво” проти портрету паризького дна: Едуар Мане, “Любитель абсенту” (1858 – 1859). Едуар Мане, “Сніданок на траві” (1863). Поява терміну “салонне мистецтво”. “Салон відкинутих” (1863).

Тема 2. Імпресіонізм (1870 – 1890): виникнення та розповсюдження мистецтва сучасного світу.

Нові технічні можливості в живописі і продовження традиції пленерів. Поль Дюран-Рюель – галерист, що відкрив імпресіоністів. Вплив британського романтизму на творчість Клода Моне. Експерименти зі світлом, споглядання стану природи. Вплив японської гравюри укійо-е на французських імпресіоністів. Соціальна тематика в імпресіонізмі: “Абсент”

Едгара Дега і “Бар у Фолі-Берже” Едуарда Мане. “Перша виставка імпресіоністів” (1874). Огюст Ренуар (1841 – 1919) і його краса жіночності. Едгар Дега (1834 - 1917) та пошуки “руху, який він є”. Пейзажі Альфреда Сіслея (1839-1899). Експерименти зі станами природи та світла Каміля Піссарро (1830 – 1903). Виставка французьких імпресіоністів у США (1886). Поява Сезанна.

Тема 3. Постімпресіонізм: тяглість традицій імпресіонізму та пошук нових сенсів.

Пошуки доби “після імпресіонізму”. Жорж Сера (1859 – 1891) та пуантилізм. Поль Сезанн (1839 – 1906): від експериментів з кольором і формою до прото-кубізму. “Великі купальниці” (1895). Салон Незалежних (1884). “Осінній Салон” (1903) – остаточний відхід від догм і тиску Академії та держави. Вінсент ван Гог (1853 – 1890). Від “Їдців картоплі” до “Зоряної ночі” – еволюція кольору, динаміка фактури живопису. Неоімпресіонізм Жоржа Сера та Поля Синьяка. Альбер Дюбуа-Пілле. Скульптура Огюста Родена. Психологічні портрети Анрі де Тулуза Лотрека (1864 – 1901), його вплив на мистецтво плакату. Полінезійський період Поля Гогена. Риси символізму у творчості Поля Гогена.

Едвард Мунк (1863-1944) – предтеча експресіонізму.

Тема 4. Декоративізм межі століть: сецесія, символізм.

Рух “Мистецтво та ремесла”. Концепції та підходи Вільяма Морріса. Формування ідеї синтезу мистецтв. Вплив на книжкову графіку та плакат. Чарльз Ренні Макінтош. Короткий огляд символізму: декоративізм, лаконізм, пошук нових форм. Данте Габріель Росетті. Обрі Бердслей. Оділон Редон. Арнольд Беклін. Густав Клімт (1862 – 1918). Віденський часопис *Ver Sacrum*. Віденський сецесіон. Віденські майстерні (Wiener Werkstätte 1903 – 1932). Альфонс Муха. Тяглість віденської школи – Клімт – Шиле.

Змістовий модуль 2. Від авангарду до постмодернізму: еволюція сучасного мистецтва

Тема 5. Експресіонізм, примітивізм, кубізм і фовізм.

Примітивізм (1880 – 1930). Анрі Руссо. Константин Барнкузі. Амедео Модільяні. Експресіонізм. Егон Шиле (1880 – 1918). Вплив концепцій фрейдизму на мистецькі течії ХХ ст. Яскраві представники об’єднання “Міст” (1905) – Еміль Нольде, Ернст Кірхнер. Фовізм (1905 – 1910), основні майстри, характер спільноти, значення живопису фовістів у подальшому розвитку мистецтва. Моріс Вламінк і Андре Дерен. Анрі Матис та тяглість традицій мистецтва ХІХ ст. Об’єднання “Синій вершник” (1912 – 1914). Зародження абстракціонізму. Василій Кандинський: синестезія, дослідження кольору і живописні практики. Кубізм (1907 – 1914). Жорж Брак (1882 – 1963). Знакові етапи творчості Пабло Пікассо (1881 – 1973) і його персональний вплив на мистецькі процеси ХХ ст. Кубізм у творчості Пабло Пікассо. Скульптура кубізму.

Тема 6. Дадаїзм, супрематизм і конструктивізм. Український авангард. Сюрреалізм та неопластицизм. Школа “Баугауз”.

Дадаїзм (1916 – 1923). Ірраціональне як рушій розвитку мистецтва. Поет Трістан Тцара. Супрематизм (1915 – 1925). Український авангард: на вістрі часу. Казимир Малевич (1878 – 1935). Георгій Нарбут. Олександра Екстер. Олександр Богомазов. Конструктивізм. Олександр Родченко. Соня і Роберт Делоне. Олександр Архипенко. Теорія сюрреалізму. Життя і творчість Сальвадора Далі. Макс Ернст. Рене Магрітт. Вплив ретабло на творчість мексиканської сюрреалістки Фріди Калло. Марсель Дюшан та його “Фонтан”: новий відлік. Ідеї та творчі засоби футуризму. Неопримітивізм в мистецтві початку ХХ ст. Неопластицизм (1917 – 1931) і об’єднання “Стиль”. Піт Мондріан і утопічні ідеї неопластицизму: об’єднання універсального та індивідуального. Концепції та підходи школи “Баугауз” (1919 – 1933). Вальтер Гропіус. Ле Корбюз’є. Модернізм: основні засади та впливи.

Тема 7. Абстракціонізм, абстрактний експресіонізм, поп-арт, концептуалізм та перформанс.

Живопис психічного автоматизму (ташизм) Джексона Поллока. Абстрактний експресіонізм (М. Ротко, А. Горки, Г. Хартунг, Де Кунінг, П. Сулаж) і екзистенціалізм як його філософсько-естетичній ґрунт. Популярність коміксів 1930-х років на прикладі “Тінтіна” та феномену американського коміксу. Ідеї поп-арту на прикладі творчості Енді Воргола та Роя Ліхтенштейна. Геометричний абстрактивізм. Живопис помер чи нехай живе живопис? Інсталяція. Концептуалізм. Мистецтво перформансу. Новий реалізм. Художні принципи Йозефа Бойса. Феномен Лондонської школи: Френсіс Бекон, Лусьєн Фройд і Девід Гокні. Друга хвиля абстракціонізму 1950–х рр.

Тема 8. Постмодернізм і “Мистецтво сьогодні”.

Арте повера. Мінімалізм. Мистецтво стрітарту: від наскельного живопису до урбаністичних джунглів. Жан Мішель Баскія – прагнення свободи на противагу мінімалізму. Герхард Ріхтер. Лейпцизька школа і Нео Раух. Бенксі: з вулиці до галерей, або повернення до традицій соціального мистецтва. “Молоді британські художники” і феномен галереї “Білий куб”. Трейсі Емін. Мистецтво сьогодні. Джеф Кунс. Демієн Гьорст. Феномен китайського живопису (Ай Вейвей, Чжан Сяо Ган та Сн Мінгун) та повернення до цехового мистецтва. Нові дикі та трансавангард. Відродження хвилі зацікавленості до живопису як медіа: Пітер Дойг і Біллі Чайлдш.

Зміст навчальної дисципліни 1 курс, 2 семестр

Змістовний модуль 1. Постмодернізм та сучасні тенденції у мистецтві

Тема 1. Філософсько-естетичні засади постмодернізму та його теоретичне осмислення в архітектурі

Постмодернізм, що сформувався у другій половині ХХ століття, відзначається радикальною переоцінкою позицій модернізму та авангарду, запереченням утопічної трансформації життя через мистецтво та відкритістю до множинних інтерпретацій реальності. Він поєднує елементи минулого і сучасності, високого та масового, традиційні засоби вираження з новітніми технологіями, формуючи «граючий», іронічний художній світ. Центральними для постмодернізму є принцип іронії, багатозначність, відмова від єдиної істини, поліфонічність текстів та творів, а також активна роль глядача у формуванні смислів. Символами культури постмодернізму стають різьма та лабіринт, що відображають хаотичність, непередбачуваність і множинність зв'язків у сучасному світі, тоді як класичні категорії естетики, як-от прекрасне, трансформуються через дисгармонію, асиметрію та іронію, створюючи нові способи сприйняття і переживання мистецтва.

Тема 2. Архітектурна практика постмодернізму: неоісторизм, традиціоналізм і неовернакуляр

Архітектурна практика постмодернізму розвивалася у 1970–1990-х роках і характеризується радикальним переглядом модерністських догм через повернення до історичних форм, локальних традицій і контекстуального сприйняття середовища. Неоісторизм і традиціоналізм відновлюють зв'язок із культурою та минулим, допускаючи пряме відтворення або адаптацію архітектурних форм попередніх епох, тоді як неовернакуляр акцентує на використанні локальних, регіональних архітектурних традицій і народних практик будівництва. Постмодерністська архітектура сповідує принцип інклюзії, символічності та подвійного кодування, поєднуючи історичні алюзії з сучасними функціональними й естетичними завданнями, що робить її відкритою до діалогу з середовищем, глядачем і культурним контекстом.

Тема 3. Концептуальне мистецтво

Концептуальне мистецтво – це напрям сучасного мистецтва, в якому головним носієм художнього сенсу є ідея, концепт або інтелектуальна структура твору, а не його матеріальна форма. Тут важливіше не фізичний об'єкт, а повідомлення, процес мислення чи дослідження, що стоять за ним; твори можуть існувати у вигляді текстів, схем, інструкцій, перформансів або документацій. Піддаючи сумніву припущення про природу і призначення мистецтва, концептуальне мистецтво кидає виклик сприйняттю глядачів і запрошує до діалогу про роль мистецтва в суспільстві. До числа найбільших художників-концептуалістів належать Сол Левітт, Джозеф Косут, Йоко Оно, Марина Абрамович та інші; їхні роботи вирізняються специфічною мовою, критикою інституцій та ефемерністю, демонструючи, що значущим є саме розуміння і взаємодія, а не матеріальна форма твору.

Тема 4. Неоекспресіонізм і живопис

Неоекспресіонізм у живописі виник як реакція на мінімалізм і концептуальне мистецтво, повертаючи художників до емоційного, насиченого образу та впізнаваних форм. Цей стиль поєднував впливи абстрактного експресіонізму, поп-арту та традиційного експресіонізму, використовуючи яскраві контрастні кольори, енергійні мазки та часто драматичні, провокативні сюжети. Художники, як Георг Базеліц, Жан-Мішель Баскія, Філіп Густон та Елізабет Мюррей, створювали картини з історичними, соціальними або особистими темами, іноді інтегруючи текстури та нестандартні матеріали, формуючи інтенсивні та емоційно насичені композиції, що поєднували сюжетність із абстрактною експресією.

Змістовий модуль 2. Сучасні медіа та акційні форми мистецтва

Тема 5. Фотографія в системі мистецтв новітніх технологій. Медіа-арт та його видова специфіка. Відео-арт

Медіа-арт — це вид сучасного мистецтва, що створюється за допомогою новітніх комунікаційних та інформаційних технологій (комп'ютер, відео, Інтернет, робототехніка, мультимедіа) і базується на постмодерністських ідеях. До його різновидів належать комп'ютерна графіка, відео-арт, нет-арт, саунд-арт, медіа-перформанс та медіа-інсталяції. Характерними рисами є інтерактивність, мережевість, нелінійність та морфінг, а технічні засоби відіграють художню роль. Відео-арт як окремий напрям розвивається від документування подій до самостійного жанру, поєднуючи аналогові й цифрові технології та досліджуючи сучасні соціальні, філософські та політичні теми.

Тема 6. Мистецько-видовищні форми сучасного стріт-арту

Сучасний стріт-арт — це мистецтво, створене у публічному просторі, яке поєднує художню виразність із видовищністю та соціальною комунікацією. Його форми включають мурали, графіті, стікери, інсталяції, перформанси та інтерактивні проекти, що залучають глядача до сприйняття та взаємодії. Стріт-арт відзначається естетичною свободою, експериментальністю, використанням сучасних технологій та критикою соціальних явищ, політики й урбаністичного середовища, роблячи місто простором художнього висловлення та масової видовищності.

Тема 7. Хепенінг, перформанс, боді-арт як види акційного мистецтва

Акційне мистецтво включає хепенінг, перформанс і рольову гру, які об'єднують орієнтація на дію та взаємодію з глядачем. Хепенінг – це імпровізована мистецька «подія», де учасники й середовище стають рівноправними елементами дії, а процес важливіший за результат; перформанс передбачає заздалегідь сплановані дії митця або групи, де тіло, рухи, костюми та предмети набувають символічного значення, а глядач спостерігає, не втручаючись у процес; рольова гра залучає учасників ще на етапі підготовки, формуючи художні образи через створення персонажів із власною історією, соціальним статусом, цілями й психологією, поєднуючи творчість, знання та самовираження у інтерактивній художній акції.

Тема 8. Об'єкт і інсталяція як види просторової художньої композиції.

Об'єкт і інсталяція як види просторової художньої композиції та концептуальне мистецтво досліджують взаємодію простору, матеріалу і смислу в сучасному мистецтві. Об'єкт виступає як самостійна художня форма, що фіксує художню ідею в матеріальній реальності, тоді як інсталяція організовує простір навколо художнього задуму, створюючи середовище для взаємодії з глядачем.

Детальне методичне забезпечення самостійної роботи студентів за кожною темою навчальної дисципліни «Історія сучасного мистецтва» представлено у системі електронного навчання Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6981>

Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) традиційні дидактичні методи та прийоми:

- *словесні*: лекція, розповідь, бесіда, дискусія, дебати, повідомлення, опитування;
- *наочні*: показ, метод ілюстрацій, метод демонстрацій (використання ілюстрованих посібників, таблиць, замальовок на дошці тощо, задіяння комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій тощо);
- *практичні*: вправи, практичні роботи тощо.

2) Аналітично-дослідницькі методи

Компаративний аналіз спрямований на порівняння різних художніх течій, стилів, авторів та культурних контекстів.

Іконографічний аналіз передбачає вивчення символів, сюжетів і тем у творах мистецтва.

Хронологічний та контекстуальний аналіз полягає у відстеженні розвитку стилю та напрямку мистецтва у зв'язку з історичними, соціальними та технологічними умовами.

Система контролю та оцінювання

Види контролю

- *поточний контроль передбачає*:
- *усне опитування* студента на лекційних і семінарських заняттях (фронтальне, індивідуальне) ;
- *письмовий контроль* (самостійна робота, термінологічний диктант, реферат, есе, самоконтроль та взаємоперевірка),
- *тестовий контроль* (стандартизовані тести у системі Moodle)
- *рубіжний контроль передбачає*: письмові контрольні роботи у кінці змістового модуля 1 та змістового модуля 2 або автоматизоване тестування у системі електронного навчання Moodle.

Загальна сума балів за всі виконані завдання, види робіт, передбачені планом семінарських занять, самостійної роботи студента, письмових контрольних робіт (автоматизованого тестування у системі електронного навчання Moodle) у кінці змістових модулів становить 60 балів.

– *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів) проводиться у формі **заліку** з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

Форми контролю

– *індивідуальний контроль* (кожен студент отримує своє завдання, яке він повинен виконати без сторонньої допомоги);

- *груповий контроль* (група тимчасово поділяється на кілька підгруп (від 2 до 10 студентів) і кожній підгрупі дається перевірочне завдання. Залежно від мети контролю групам пропонують однакові або різні завдання);
- *фронтальний контроль* (завдання пропонуються всій групі з метою з'ясування правильності сприйняття й розуміння навчального матеріалу, виявлення слабких сторін у знаннях студентів, недоліків, прогалин, помилок у роботах і відповідях та визначення заходів щодо їх подолання й усунення);
- *самоконтроль/програмований контроль* (можливість самостійно перевірити правильність відповіді чи виконаного завдання. Використовується для організації фронтальної роботи і колективного обговорення індивідуально одержаних результатів).

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Макимум балів, які студент може отримати за одне заняття або окремих вид роботи, зокрема тієї, що винесена на самостійне опрацювання – 3 бали

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності

3 бали («відмінно») Студент повністю, ґрунтовно та логічно послідовно розкрив обрану тему. Продемонстрував глибоке знання матеріалу, навів конкретні приклади художніх творів, стилів та авторів. Вільно володіє фаховою термінологією, аргументовано формулює висновки, дає повні та обґрунтовані відповіді на запитання. Робота підготовлена з використанням широкого кола наукових джерел та інтернет-ресурсів. Практичні завдання виконані без помилок, студент активно працює під час заняття.

2,5 бала («дуже добре») Студент повно та правильно розкрив тему, логічно виклав матеріал, навів доречні приклади. Висновки сформульовані правильно, однак без глибоких узагальнень. Допускаються поодинокі неточності у формулюваннях або термінології. Робота підготовлена з використанням кількох джерел. Практичні завдання виконані з незначними неточностями.

2 бали («добре») Студент загалом правильно висвітлив основні аспекти теми, користувався підготовленим текстом. Матеріал подано переважно описово. Висновки наявні, але узагальнені. Під час виконання практичних завдань можливі помилки, що не впливають критично на загальний результат.

1,5 бала («задовільно») Студент частково розкрив тему, виклад матеріалу фрагментарний. Висновки поверхові або неточні. Робота підготовлена з використанням обмеженої кількості джерел. Під час опитування відповіді неповні, у практичних завданнях допущено помилки.

1 бал («низький рівень») Студент поверхово орієнтується в темі, демонструє слабе розуміння основних понять. Матеріал викладено непослідовно, приклади випадкові або відсутні. Практичні завдання виконані з численними помилками. Висновки необґрунтовані або відсутні.

0,5 бала («незадовільно») Студент не розкрив тему, не володіє навчальним матеріалом. Відповіді фрагментарні або помилкові. Робота виконана формально або без належної підготовки. Практичні завдання не виконані або виконані з грубими помилками, висновки відсутні.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

3 бали («відмінно»)	Самостійна робота виконана вчасно та в повному обсязі. Тема розкрита ґрунтовно, логічно й системно. Матеріал опрацьований на високому рівні з використанням широкого кола фахових та наукових джерел. Студент здійснив аналіз інформації, узагальнив матеріал, сформулював аргументовані власні висновки. Робота має творчий характер, оформлення повністю відповідає вимогам.
2,5 бала («дуже добре»)	Самостійна робота виконана вчасно, тема розкрита повно й послідовно. Матеріал викладено логічно, використано кілька фахових джерел. Висновки сформульовані правильно, однак мають узагальнений характер. Можливі незначні неточності в аналізі або оформленні.
2 бали («добре»)	Самостійна робота загалом відповідає вимогам. Тема розкрита, але подана переважно описово, без глибокого аналізу та узагальнення. Використано обмежену кількість джерел. Висновки наявні, але поверхові. Допускаються окремі помилки в структурі чи оформленні.
1,5 бала («задовільно»)	Самостійна робота виконана частково. Тема розкрита фрагментарно, матеріал систематизований недостатньо. Аналіз поверховий, висновки неточні або неповні. Кількість використаних джерел мінімальна. Є недоліки в оформленні.
1 бал («низький рівень»)	Самостійна робота має формальний характер. Тема розкрита поверхово або частково. Відсутній аналіз джерел та власні узагальнення. Матеріал подано непослідовно, висновки необґрунтовані або відсутні. Вимоги до оформлення порушені.
0,5 бала («незадовільно»)	Самостійна робота не відповідає вимогам або виконана несамостійно. Тема не розкрита. Матеріал фрагментарний або компілятивний, без аналітичної обробки. Висновки відсутні, оформлення не відповідає встановленим вимогам або робота не подана.

Під час оцінювання завдань для самостійної роботи студентів враховується:

1. Самостійність, креативність (аналітичний підхід, генерація ідей, новизна постановки проблеми), аргументованість;
2. Доступність, репрезентативність та верифікованість отриманих даних і результатів;
3. Використання першоджерел, системність, достовірність викладеного матеріалу, стилістика (загальна грамотність, легкість сприйняття текстів та матеріалу).
4. Логічність викладу, посилання на використану літературу і джерела.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі

Завдання для підсумкового контролю (екзамену) з навчальної дисципліни «Історія сучасного мистецтва» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6981>

Форма проведення – 1 семестр – залік, 2 семестр - екзамен

Максимальна кількість балів, отримана студентом за екзамен чи залік – **40 балів.**

Екзаменаційні білети з ОК «Історія сучасного мистецтва» складаються із 3-х теоретичних завдань.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю *заліку в 1 семестрі, та екзамену в 2 семестрі* – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою**.

Підсумковий контроль передбачає перевірку рівня засвоєння студентом теоретичних знань з історії сучасного мистецтва, уміння аналізувати основні художні процеси та напрями ХХ–ХХІ століть, орієнтуватися в стилях, течіях, художніх практиках і творчості провідних митців, а також здатність логічно, послідовно й аргументовано викладати навчальний матеріал.

36–40 балів («відмінно») Студент повністю та глибоко опанував програмний матеріал курсу. Відповіді є змістовними, логічно структурованими та аргументованими, з коректним використанням фахової термінології. Вільно орієнтується в основних етапах розвитку сучасного мистецтва, напрямках і течіях, знає характерні особливості стилів, ключові ідеї та творчість провідних художників. Уміє аналізувати конкретні мистецькі твори та явища, пов'язувати їх із соціокультурним і історичним контекстом, формулює обґрунтовані висновки, демонструє здатність до узагальнення й критичного мислення.

30–35 балів («добре») Студент загалом повно та правильно засвоїв навчальний матеріал. Дає логічні відповіді, володіє основними поняттями та термінами з історії сучасного мистецтва, орієнтується в провідних стилях, напрямках і художніх практиках. Аналіз матеріалу достатній, однак без глибоких узагальнень або з незначними неточностями. Висновки сформульовані правильно, але мають узагальнений характер.

24–29 балів («задовільно») Студент засвоїв основний мінімум програмного матеріалу. Відповіді мають переважно описовий характер, без належного аналізу та систематизації знань. Допускаються неточності у використанні термінології, хронології або характеристик стилів і напрямів сучасного мистецтва. Розуміння соціокультурного та історичного контексту є поверховим. Висновки неповні або фрагментарні.

0–23 бали («незадовільно») Студент не опанував основний зміст навчальної дисципліни. Відповіді фрагментарні, непослідовні або помилкові. Відсутнє розуміння ключових понять, стилів, напрямів і художніх практик сучасного мистецтва. Студент не здатен аналізувати мистецькі явища, узагальнювати матеріал та орієнтуватися в історико-культурному контексті курсу.

Порядок визначення підсумкової оцінки за 100-бальною шкалою

А – «**відмінно**» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

В, С – «**добре**» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші філософські феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

Д, Е – «**задовільно**» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

ФХ – «**незадовільно**» з **можливістю перескладання** – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає

наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «незадовільно» з обов'язковим повним курсом – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

Розподіл балів, які отримують студенти 1 курс, 1 семестр

Поточне опитування та самостійна робота								Екзамен	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4+KP1	T5	T6	T7	T8+KP2	40	100
6	6	6	6+6	6	6	6	6+6		

Розподіл балів, які отримують студенти 1 курс, 2 семестр

Поточне опитування та самостійна робота								Екзамен	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4+KP1	T5	T6	T7	T8+KP2	40	100
6	6	6	6+6	6	6	6	6+6		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1 семестр

1. Які художні процеси XIX століття стали передумовами формування сучасного мистецтва?

2. Як соціальні, наукові та технічні зміни XIX століття вплинули на розвиток мистецтва?
3. У чому полягала криза академічної художньої системи наприкінці XIX століття?
4. Які нові принципи художнього мислення сформувалися в імпресіонізмі?
5. Чим постімпресіонізм відрізняється від імпресіонізму за ідейним і формальним підходом?
6. Яким чином імпресіоністи та постімпресіоністи здійснили розрив з академічною традицією?
7. Які стилістичні та світоглядні риси характерні для модерну?
8. У чому полягає символічна природа мистецтва символізму?
9. Як декоративність і символізм вплинули на формування художньої мови початку XX століття?
10. Чому авангард початку XX століття вважається радикальним етапом оновлення мистецтва?
11. Які ключові ідеї об'єднують різні авангардистські течії?
12. У чому полягає художня революція кубізму?
13. Як футуризм переосмислює поняття руху, часу та простору в мистецтві?
14. Яку роль відіграє дадаїзм у руйнуванні традиційних уявлень про мистецтво?
15. Як сюрреалізм пов'язаний із психоаналізом і підсвідомим?
16. У чому полягає принципова новизна абстрактного мистецтва?
17. Які фактори сприяли появі абстракції як самостійної художньої мови?
18. Які основні тенденції визначають мистецтво середини XX століття?
19. Як змінюється роль художника та глядача в мистецтві після Другої світової війни?
20. Які нові художні стратегії з'являються в мистецтві середини XX століття?
21. Які соціокультурні чинники сприяли виникненню постмодернізму?
22. У чому полягає критика модерністських ідеалів у постмодерному мистецтві?
23. Як поняття іронії, цитування та гри функціонують у постмодернізмі?
24. Чому постмодернізм можна розглядати як підсумок і переосмислення попередніх художніх практик?

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

2 семестр

1. Які філософсько-естетичні ідеї лежать в основі постмодернізму?
2. У чому полягає критика модернізму в постмодерній теорії мистецтва та архітектури?
3. Як поняття цитати, іронії та симулякру проявляються в постмодерній архітектурі?
4. Які напрями архітектурної практики постмодернізму пов'язані з переосмисленням історичної спадщини?
5. У чому полягає сутність неоісторизму, традиціоналізму та неовернакуляру?
6. Як локальна культурна традиція впливає на формування художнього образу в сучасній архітектурі?
7. У чому принципова відмінність концептуального мистецтва від традиційних видів образотворчого мистецтва?
8. Яку роль відіграє ідея порівняно з матеріальним втіленням художнього твору?
9. Як змінюється роль автора і глядача в концептуальному мистецтві?
10. Які художні та ідейні передумови виникнення неоекспресіонізму?
11. Які характерні риси неоекспресіоністичного живопису?
12. Чому емоційність і суб'єктивність є визначальними для неоекспресіонізму?
13. Яке місце фотографії в системі сучасного мистецтва та новітніх технологій?
14. Як цифрові медіа вплинули на розвиток фотографії як художньої практики?
15. У чому полягає специфіка медіа-арту та відео-арту?

16. Як трансформується взаємодія глядача з твором у медіа-мистецтві?
17. Які основні форми та види сучасного стріт-арту?
18. Як міський простір впливає на зміст і функції стріт-арту?
19. Чому стріт-арт часто має соціально-критичний характер?
20. У чому відмінність між хепенінгом, перформансом і боді-артом?
21. Яку роль відіграє тіло митця в акційних формах мистецтва?
22. Як категорії часу і простору функціонують у перформативному мистецтві?
23. Чим художній об'єкт відрізняється від традиційної скульптури?
24. Які особливості просторової організації інсталяції?
25. Яку роль відіграє глядач у сприйнятті об'єкта та інсталяції?

Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати **неформальної/інформальної освіти** з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>); «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6) (https://www.chnu.edu.ua/media/geupxdun/polozhennia-pro-kontrol-i-systemu-otsiniuvannia_20_20.pdf)). Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Рекомендована література

Основна:

1. Бурлака В. Історія Образу. Мистецтво 2000-х. Київ : Фонд підтримки візуальних досліджень, 2011. 206 с.
2. Вербицька О. Тіло як текст: семіотика постмодерністичного розуміння. Вісник Львівського університету. Філософські науки. 2009. Вип. 12. С. 85–91.
3. Вишеславський Г., Сидор-Гібелінда О. Термінологія сучасного мистецтва. Paris-Kyiv, Terra Incognita, 2010.

4. Гейзінга Йоган. Homo Ludens. Досвід визначення ігрового елемента культури / пер. з англ. О. Мокровольського. Київ : Основи, 1994. 250 с.
5. Гуменюк Т. К. Мистецтво у просторі постмодернізму. Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності : зб. наук. пр. Київ : КДЛУ, 1999. С. 156–167.
6. Дніпровська Є. В. Сучасна культура США: Постмодерністські тенденції. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. пр. Київ, 2002. Вип. X. С. 103–114.
7. Дніпровська Є. В. Трансформація статусу мистецтва в американській естетиці. Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності : збірник наукових праць. Київ : Вид. центр КДЛУ, 2000. С. 162–168.
8. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Вінквіста та В.Тейлора ; пер з англ. В. Шовкун ; наук. ред. пер. О. Шевченко. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 503 с. 29
9. Інгарден Р. Художні цінності та естетичні цінності. Філософська думка. 2005. № 6. С. 65–87.
10. Історія мистецтва : конспект лекцій / уклад. С. І. Побожій. Суми : Сумський державний університет, 2021. 70 с. URL:
https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/85997/1/Pobozhiy_history_of_art.pdf
11. Ландяк О. М. Медіа-арт в контексті сучасного екранного мистецтва. URL:
<http://oaji.net/articles/2015/1739-1431380022.pdf>
12. Левчук Л.Т. Західноєвропейська естетика ХХ ст. Київ : Либідь, 1997. 224 с.
13. Личковах В. А. Некласична естетика в культурному просторі ХХ – поч. ХХІ століть : монографія. Київ : НАКККІМ, 2011. 224 с.
14. Мерло-Понті, Моріс. Феноменологія сприйняття / пер. з фр., післямова та прим. О. Йосипенко, С. Йосипенко. Київ : Український Центр духовної культури, 2001. 552 с.
15. Солярська-Комарчук І. Актуальність міфопоетики в контексті мистецтвознавчих досліджень творів сучасного мистецтва. Scientific Collection «InterConf», (51): with the Proceedings of the 9th International Scientific and Practical Conference «Scientific and Practical: Implementation to Modern Society» (Manchester, April 18-19 2021). Manchester, Great Britain : Peal Press Ltd, 2021. P. 522–530.
16. Солярська-Комарчук І. О. Метафоризм та «смерть автора» в сучасному українському мистецтві (на прикладі творчості М. Кумановського). Наукова атрибуція творів, експертиза та оцінка культурних цінностей : матеріали науково-практичної конференції. Київ : НАКККіМ, 2019. С. 130–133.
17. Солярська-Комарчук І. О. У пошуках антропного принципу: мистецькі практики Матвія Вайсберга. Мистецтво: метаморфози та дискурси : матеріали наук. конференції, 09–10.10.2021р., НАКККіМ. Київ, 2021. С. 96–98.
18. Ходж А.Н. Історія мистецтва. Живопис від Джотто до наших днів / пер. з англ. Харків : Фактор : Pellican, 2012. 208 с.
19. Gerard Legrand. Sztuka Romantyzmu. Rzeczpospolita HPS, Warszawa 2007.
20. Solyarska-Komarchuk Iryna. Walking man: from aesthetics to art practices. Art: metamorphoses and discourses. Collective monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2021. P. 216–223.
21. Alison Smith, Piotr Kopszak, Andrzej Szczerski, Julia Dudkiewicz: Symbolist Art in Poland. London: Tate Publishing, 2009.
22. Art in Theory. 1900-1990. An Anthology of Ideas, ed. Ch. Harrison, P. Wood, Oxford-Cambridge, MA 2001.
23. Art of the 20th century, Ruhrberg, Walther, Köln: wyd. Taschen, 2005.
24. Dulewicz A. Słownik sztuki francuskiej, Warszawa. 1986.

25. Encyklopedia symbolizmu / red. Jean Cassou. Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1997.
26. Estreicher, Karol. Historia sztuki w zarysie. Warszawa-Kraków: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1982.
27. Gabriele Crepaldi: Rossetti i prerafaelici, s. Klasycy sztuki t. 33, Warszawa: Arkady, 2006. 30
28. Geller, K. Malarstwo francuskie w XIX wieku, Wydawnictwo AIF, Warszawa, 1990.
29. Illaria Ciseri, Romantyzm: 1780–1860 narodziny nowej wrażliwości, Arkady, Warszawa 2010.
30. Lipiński F. Ameryka. Rewizje wizualnej mitologii Stanów Zjednoczonych. Poznań, 2021.
31. Miller, A., L., J. C. Berlo, B. J. Wolf, J. L. Roberts. American Encounters. Art, History, and Cultural Identity, London-Upper Saddle River, 2008.
32. Modernism, Antimodernism, Postmodernism. London: Thames and Hudson, 2004.
33. Nancy K. Sandars. Prehistoric Art in Europe, Penguin (Pelican, now Yale, History of Art), 1968. 350 p.
34. Phillips, L. The American Century. Art and Culture 1950–2000. New York, 1999.
35. Pollock and After. The Critical Debate, ed. F. Francina. London-New York, 2010.
36. Rzepińska, M. Siedem wieków malarstwa europejskiego. Wrocław, 1988. s. 370- 420 / Sztuka świata, t. 8, red. A. Lewicka-Morawska, Warszawa, 1994.
37. Wojciechowski, A. Z dziejów malarstwa pejzażowego. Od renesansu do początków XX wieku, WAiF, Warszawa 1965.

Додаткова:

1. Алфьорова З. І. Перформанс як візуальне мистецтво. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2006. № 7. С. 3–8.
2. Безклубенко С. Д. Мистецтво: терміни і поняття. Київ : Ін-т культурології АМУ, 2008. 240 с.
3. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваности. Беньямін В. Вибране. Львів, 2002. С. 53–97.
4. Гуменюк Т. К. Постмодернізм як транскультурний феномен: до визначення поняття. Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Київ : ДАККІМ, 2000. №4. С. 28–39.
5. Гуменюк Т. К. Трансформація свідомості і пост-модерний світ. Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності : зб. наук. пр. Київ : КДЛУ, 2001. С. 87–91.
6. Зонтаг С. Про фотографію. Київ, 2002. 189 с.
7. Карпов В., Сиротинська Н. NEUROART: мистецтво пізнання людини. Київ: НАККІМ, 2019. 106 с.
8. Левчук А. Т. Психологія: історія, теорія, мистецька практика. Київ : Либідь, 2002. 255 С.
9. Личковах В. Від Фауста до Леверкюна: вступ до неklasичної естетики. Чернігів, 2002. 181 с.
10. Личковах В. А. Леверкюнівська душа авангарду. Філософська і соціологічна думка. 1992. № 9.
11. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. С. 310–343.
12. Савельєв В. П. Новітній термінологічний словник з культурології і мистецтвознавства. 2-ге вид. Львів : Новий світ, 2000. 302 с.
13. Чміль Г.П. Екранна культура: плюральність проявів. Харків, 2003.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-za-pobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-a-fedkovycha/>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-a-fedkovycha/>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.